

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean
și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
iar pentru comitetele școlare și partic. 150 lei.

Redacția și Administrația la biroul Revizor-
atului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu
se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Metodica scris-cetitului*)

de V. ZDRENGHEA, Inv. dir.

Unul dintre obiectele cele mai vechi de învățământ, care a cauzat oamenilor, ce se ocupau cu instrucția, multă bătaie de cap, grije mare, înfrigurări, neplăceri și multă nemulțumire pentru neizbândă, a fost scris-cetitul, sau mai bine zis scrisul și cetitul și mai cu seamă cetitul. Și tocmai pentru că nesuccesele obținute pe acest teren erau mari și nemulțumirea era generală, lumea pedagogică, în urma unor îndelungate frământări, a adus îmbunătățiri însemnate acestui obiect de învățământ. Totuși nu rari sunt cazurile, când ne tânuim de greutatea, ce le întimpinăm la predarea scris-cetitului.

În cele următoare voi face o expunere a diferitelor metode întrebuițate la predarea acestui obiect precum și a celor ce se întrebuițază în prezent, încercând — după modestele mele puteri — să arăt și care e mai psihologic.

*) *Isoare :*

1. Foaia pedagogică a. 1900 No. 10, 11, 12 Sibiu.
  2. Elemente de metodică de Ana Conta-Kernbach Iași 1905.
  3. Plan de învățământ și îndreptariu metodic, Sibiu 1911.
  4. Lehrbuch der Erzielung u. des Unterrichts de Ferd. Lentz, Karlsruhe 1901.
  5. Diestervegs, Wegweiser zur Bildung für Deutsche Lehrer Essen.
  6. Mintaleckék az írás olvasásnak a fonomimikai módszer szerint de Reményik Lajos, Eperjes, 1909.
- Instrucțiunea sumetelor vii de Iuliu Vuia, Arad. 1906.

Metoda slovenirii sau a literizării.

După cum se poate constată pe baza datelor școlare din vremurile mai vechi, copiii erau împărțiți în 3 despărțăminte (trivium), anume: *a)* cei cari începeau să slovenească, *b)* cei cari începeau a lega literele în silabe și *c)* în fine cei cari începeau să cetiască și să scrie. Metodul după care se predă cunoașterea, literelor, așanumitul *metod al slovenirii* sau al *literizării*, era următorul: se învățau de regulă, literile de tipar în șir alfabetic; învățătorul spunea pe rând a, be, ce, de, e, ef, ge sau cum erau cele chirilice: az, buche, vede, glagor, Dobră, est, juvete, etc, iar scolarul le zicea după el, învățându-le mai mult de *rost*. După ce în șiruri progresive le știa reproducere bine urma reproducerea lor în mod regresiv. Mergea bine și lucru, acesta, se luau apoi pe sărite; aici adesea se întâmpla, ca învățătorul să spună numele unei litere, iar elevul să arate semnul alteia.

Învățarea litlelor în șir alfabetic multora li-se părea greoaie, de aceea s'a propus, ca să se grupeze literile, după felul cum se aseamănă unele cu altele; anume: n, m, h, u; a, d, g; t, f, l, b, etc. Altă părere eră, ca să se învețe mai întâiu vocalele, apoi consonantele. Propunerile acesteia nu prea erau primite de oamenii de școală, căci se credea că cunoașterea alfabetului ar fi un lucru indispensabil pentru a putea intra în despărțământul al doilea.

În despărțământul acesta urma combinarea literelor în silabe, o combinație bizară ca: ra, re, ri, ro, ru; ba, be, bi, bo, bu; ab, eb, ib, ob, ub, etc.

Această combinație eră și mai grea și fără rost în școlile românești, unde literile aveau numirile înspăimântătoare ale alfabetului chirilic.

Terminată silabizarea se trecea în despărțământul al treilea la cetirea care consta mai mult din pieze cu conținut religios ca evanghelii, apostole, maxime religioase și rugăciuni; lucruri cari în urma felului de a fi expuse nu puteau fi accesibile unei minți copilărești mai cu seamă în urma metodului greu de a ceti.

Aici apoi se combinau literile în silabe, iar acestea în cuvinte. Pentru ilustrare să dăm silabizatului unei ziceri d. e. „Binecuvintează” ... = Buche - ije = *bi*, - naș - est = *ne* = Bine, caco — uc = *cu*, vede — ije — naș = *vin*, tverdo — est az = *tea*, zămne — a = *ză*, = cuvintează.

Chiar după ce am părăsit chirilicile eram tot la alfabetul lui: a, be, ce, de, e, ef, căci cuvintele și atunci se ceteau cu valoarea nominală a literelor d. e. Dumnezeu = De-u-em-ne-e-ze-eu. Dealtcum metodul slovenirii s'a susținut chiar și în Germania până la a. 1872, când apoi a fost interzis prin lege.

Procedura aceasta, care e tocmai contrarul dela principiul fundamental al pedagogiei, care zice: *dela lucru la nume, dela*

nume la semn, a făcut calea tocmai deandăretele, ea dă mai întâiu semnul (forma literei) apoi numele acesteia și pretinde ca copilul prin abstracție să afle cuvântul (lucrul).

Se naște întrebarea: cum de totuși au putut oamenii învăța cetitul și încă, unii, în timp relativ scurt? Răspunsul e: Copiii învățau a ceti — în ciuda metodului sloveniri — pe calea *sonizării*.

Acest metod, despre care metodicianul Seidenstücker zice și cu drept cuvânt, că e bun numai să demande rațiunei copilului tăcere, că copilul e mai rău dresat decât un cățel, căci zice și el papagalicește ce-i spune învățătorul, fără a avea nici cea mai mică hrană pentru fantazie și fără a-și înmulți cunoștințele cu ceva, a făcut ca în contra lui să se ridice o seamă de bărbați cu diferite păreri ca Valentin Ickelsamer (1534) care pretindea, că înainte de a se vorbi despre literă, mai întâiu să se facă sonurile cunoscute, ca părți ale vorbirii. Mai făcea acesta și propunerea ca lângă forma literelor să fie făcut și desemnul animalelor, cari prin glasul lor ar putea aminti sunetul respectiv, ca astfel să se ușureze cetitul.

La 1712 un „necunoscut” face propunerea că în Abecedare lângă forma literelor să fie și desemnul astorfel de obiecte cari se încep cu sonul respectiv.

La 1785 apare Basedow cu părerea-i, că copiii trebuie să *învețe cetitul jucându-se*; pentru aceea propune ca părinții să vorbiască cu copiii despre lucruri plăcute ca: zahăr, bonboane, plăcinte, cari cuvinte trebuiau rostite rar, iar copiii să le zică după ei. Mai cere apoi ca copiii să joace cărți cu învățătorul, cărți pe cari e imprimată forma literei; ba ce e mai mult el pretinde ca toate literile să le facă franzelarul din aluat dulce și copilul care le cunoaște, să le mânânce.

Insuși Pestalozzi n'a fost în stau să facă schimbări esențiale în acest metod ruginit. În cartea sa: „Indrumare pentru slovenire și învățarea cetitului 1801”, cere ca mai întâiu să se învețe bine vocalele apoi consonantele, însă nu singure ci legate cu vocale de ex b cu e *be* etc.

Frământările aceste a îndelungate au dat naștere unui nou metod, *metodului sonizării*. Va urma.

Din scăderile noastre.

Știm cu toți și este foarte adevărat, că o durere mare se ușurează prin plâns. Știința sufletului, a stabilit din experiență această observație dreaptă. Atunci când sufletul îți este copleșit de o durere care a atins prea aspru coardele simțirii tale, plângi, mărturișești cu lacrimi suferința ta și nu se poate opri nimeni dela acest plâns care par'că te ușurează în întregime. Orice argumente, par slabe, pentru ați înăbuși manifestarea durerii tale

sufletești. Tot așa se întâmplă și cu o durere trupească.

Sunt sentimente cari caută eșire, isbucnesc și se traduc prin : vorbe, gesturi și fapte. Cine nu știe câtă aprindere este în gesturile omului cuprins de mânie, câtă brutalitate în faptele lui și mai ales ce explozie de cuvinte din gura lui. Gesturile nu-i ajung; singure sunt prea puține; faptele invită totuși la prea mult și sunt mai cu neputință. Vorbele însă îi stau imediat la îndemână trădându-i furia și nesocotința. Evident dar, deosebirea între felul exprimării prin plâns sau chiar și prin graiu al unei dureri și acela al exprimării mâniei sau neplăcerii! Plânsul poate avea ceva nobil într'însul, dar valul de vorbescim ce fel de vorbe, — niciodată. O lacrimă cu o insultă nu se pot compara. Singura asemănare este că la baza amândorora stau câte un sentiment și ele îl exprimă. Dar, dacă mânia este unul din sentimentele cele mai condamnabile — pe motive că dela ea iau naștere multe dintre actele necuviincioase, cari scot în față, streinilor majoritatea defectelor de cari suntem stăpâniți ca oameni, defecte cari ar fi putut sta în penumbră și cari ar fi putut dispărea la prima ciocnire cu o parte din educația morală — exprimarea lui prin insulte, este tot atât de condamnabilă. Nimic nu este mai nesocotit ca acele cuvinte din psalmi care sună: „*Pune Doamne pază gurii mele*“. Cuvintele cele mai nemernice cari nu merită rostire, trec prin gura Românului, nesocotit în furia lui. Și când te gândești, că e atâta indiferență condamnabilă și sunt atât de răspândite, încât, persoane, cari înseamnă ceva, nu se rușinează spre a împodobi destul des vorbirea lor, cu asemenea flori de stil. Ce ridicoli sunt și cât de vrednici de răs, ba chiar și de plâns!

Dovedesc sălbăticie, căci și în vorbe poate fi sălbăticie, nerușinare, neputință de a se stăpâni, lipsă de judecată, lipsă de frica de Dumnezeu; când unul din cei mai mari înțelepți ai lumii a zis: „*Frica de Dumnezeu, este începutul înțelepciunii*“. Și cu drept cuvânt așa este, căci, frica de Dumnezeu numai, început al înțelepciunii omenești, ne-a adus pe treapta la care ne găsim. Inzadar însă, căci se observă cât de colo o oarecare sălbăticie, care se continuă pe calea unor astfel de acte, măcar că toată lupta de azi a culturii și civilizației, este contra sălbăticiei, care însăși ne dă dovada timpurilor din cari ne tragem. Măcar că suntem creaturi cu pretenții de stăpânire asupra celorlalte și cu semne de superioritate, totuși, dăm înșine dovada scăderilor noastre, pentru că dăm dovadă de lipsă de judecată, căci trebuie să ne lipsească rațiunea, în acele momente, când totul este dezonorat.

Aud asemenea lucruri copii și se prind lesne de ei. Puțini rezistă. Și se pare că pot ceva, când sunt în stare să scoată din gura lor, asemenea vorbe. Și ce rol mai pot avea învățătorii asupra lor, dacă ei aud zilnic acestea din gura părinților?

Acești copii, cresc cu ele, să măresc și la nevoie se inarme-

ază numai decât, cu cea mai păcătoasă armă. Și cât sunt de jicnitoare pentru morala publică! A lupta contra unui asemenea scandalos lucru, este a lupta în interesul moralității noastre și al vieții creștinești, și cu atât mai mult, în interesul demnității noastre naționale, căci în măsura în care sunt răspândite, aceste obiceiuri, la neamul nostru, sunt înjoșiri pentru numele lui.

Ca să desvătăm poporul tot mai mult de vorbele rele, trebuie să-l învățăm cât mai mult cele frumoase și morale. E drept, că noi, dascălii, ne muncim din răspuțeri spre a învăța pe copil în școală, ceace-i bun și moral; totuș în toată întreprinderea noastră instructivă și educativă, rezultatele nu pot fi mari, dacă nu vom avea sprijinul părinților, al societății. Școala având prea mult de lucru cu agerimea minții elevului, cu îmbogățirea lui cu cunoștințe multiple și temeinice, cu grija ca să sporească numărul cetățenilor capabili n'are timpul suficient a se ocupa în deajuns cu partea educativă, tot atât de importantă, ba poate și mai mult. Cu toate astea nici din partea părinților, — celor dela sate în special — nu ne putem aștepta la mare lucru și dece? Din cauza lipsei de apropiere de cele școlare și bisericesti. Autoritatea lor morală, față de ei și de copii este prea scăzută. Ce folos dacă la școală noi învățăm pe copil să fie curat și acasă vede neorânduială și necurățenie, provața noastră nu prinde rădăcini; ce folos dacă la școală se spune să vină regulat și să-și învețe lecția, iar acasă este oprit pentru lucruri de nimic și tat'său că: „N'are lipsă să-l facă domn sau popă”, povața noastră se spulberă. Ce folos dacă noi îl învățăm să nu mintă, să se poarte și să vorbească frumos și acasă este înșelat de vre-un lucru, sau brutalizat pentru fapte neînsemnate chiar, povața noastră se duce în vânt. Și, dacă mai punem apoi că timpul petrecut la școală este numai de 4—5 ore pe zi, iar restul de 19—20 de ore, acasă, în sânul familiei?

Cu toate astea, „familia trebuie să fie pentru copil, simbolul ordinii universale și idealizând calitățile părinților să și le însușască pe ale lui Dumnezeu”. Nimic nu poate înlocui adâncile efecte pe cari le produce, asupra noastră, familia. Apucăturile bune, alungarea minciunii, a viciului, se vor face cu mai multă eficacitate în școală, când vor fi fost observate și la căminul părintesc. Învățarea lecțiilor, cunoașterea interesului vor fi respectate de elev mai mult, când incontinuu a fost ținut de scurt și povățuit de cei de acasă. Părinții deci sunt aceia cu cari trebuie să ne punem în contact, mai des, cu o educație aleasă, îndemnându-i către ceace-i folositor și moral, căci numai astfel putem spera la un viitor cu mult mai strălucit. Vor fi timpuri mai fericite acelea, când în locul acestor lucruri ce micșorează azi numele poporului nostru, vom fi reușit să punem frumoase binecuvântări.

Andrei Popescu
inv. Cut.

Arginții lui Iuda.

Zorile se iveau, o auroră purpurie scâldea cetatea Ierusalimului.

Un ostaș grăbit cu haina ruptă, fără lance și fără coif; cu ochii oboșiți de nedormire, aștepta la poarta unei case împrejmuită cu ziduri tari, peste cari atârnavu crengile dese ale portocalilor.

Poarta se deschide și ostașul intră în casa lui Irod.

Doamne, zise acesta, a înviat! peatra s'a rădăcat și s'a dus, a fugit așa cu fașele în care l-am învăluit acuma trei zile!

Fața tiranului se îngălbeni; ochii-i eșiră din orbite și căzu fără putere pe-un scaun; apoi bolborosi încet:

Taci, Aemilius, să nu mai știe nimeni, nu, nu vreau! Spune-ți celor ce vă întreabă de el, că a fost furat din groapă de învățăcei.

Ostașul vru se mai spună ceva dar Irod începu din nou:

Așa vreau! nu vreau să se știe!... apoi întinse mâna și numără lui Aemilius treizeci de bani din argint.

Ostașul privi comoara, luă în mână cel dintâiu argint... deodată un gând îl fulgeră... Iuda... apoi rămase incremerint cu ochii țintă la cel ce i-a numărat banii.

Irod îl privea inspăimântat... dar Aemilius își încărcă pumnii cu arginții lui și îi trânti în fața lui Irod, îngănând ca unul ce și-a regăsit viața:

Blestem pe voi; atât i-ați dat lui Iuda... și fugi spre ușă.

În fața zidurilor căzu cu fața cătră mormântul lui Isus și murmură o rugăciune printre lacrimile ce-i curgeau șiroae:

Doamne! dacă nu e prea târziu, iartă-mă! Atunci trecu Magdalena și alte femei, căutau mormântul învățătorului... Maria-l cunosc...

Nu ești tu Aemilius, cel cea străpuns coasta Dlui cu sulița?

Da, eu sunt! nu mai mergeți! veți găsi mormântul gol... Mântuitorul meu și-al vostru a înviat... În curând peste cetatea mântuirii se auzi strigătul învățăceilor: Cristos a înviat:

Ion Raftu.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea această a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientos de către cei vizați.

No. 1066—1926.

I.

În temeiul ordinului telegrafic Nr. 35262—1926 din 27 Martie curent, al Onor. Minister, Vă comunicăm spre știre și conformare, că Ministerul amână examenul de limba română al învățătorilor minoritari pentru luna August 1926.

No. 1059—1926.

II.

Vă comunicăm spre știre și executare ordinul On. Minister No. 14780—1926.

Dl. C. Dănau diacon și profesor la școala normală din Tg. Jiu a tipărit o brosură intitulată: Cum măsurăm inteligența la copii, după metoda d-lor A. Binet și Th. Simon adaptat pentru nevoile școlii noastre. Aplicarea acestei metode aduce foloase învățământului din punctul de vedere al cunoașterii individualității copilului al inteligenței lui naturale și rezultă o binefacere pentru educator. Ministerul găsiind că aceasta brosură aduce servicii reale învățătorilor o recomandă pentru studiu.

III.

Comunicăm spre executare ordinul On. Ministerului No. 134512—1926.

Comitetul alcătuit la Cluj pentru ridicarea unei statui marelui erou al neamului Avram Iancu face apel către tinerimea școlară a țării și îndrumătorilor ei ca prin colecte benevole să contribuie la sporirea capitalului necesar. Figura marelui erou fiind îndeajuns cunoscută și mai ales că monumentul se ridică în orașul unde trufia asupritorului dicta, cu onoare sunteți rugat să comunicați tuturor școalelor din jud. dv. ca elevii să dea obolul lor printr'o colecție care va fi fixată în ziua de 15 Maiu a. c. iar suma adunată trimisă pe adresa comitetului statuei Avram Iancu la Cluj.

No. 720—1926.

IV.

În temeiul ordinului No. 2180—1926, Vă invităm să ne înaintați imediat un tablou de N-rul posturilor de maestrii în funcțiune de pe lângă școalele D-Voastre.

1057—1926.

V.

Pentru a putea satisface adresei cercului de recrutare din Sibiu No. 8050—1926 invităm pe domniile învățători ofițeri în rezervă dela școalele noastre, cari cad în raza acestui cerc for-

șul Sebeș și plasă) să ne înainteze imediat următoarele date
 1. Numele și pronumele. 2. Corpul de trupă. 3. Datul nașterii
 (anul luna ziua). 4. Data înaintării ca ofițer. 5. Data înaintării în
 ultimul grad. 6. Specialitatea militară. 7. Specialitatea civilă. 8.
 Domiciliul. 9. Observațiunii.

62—1926.

VI.

Pentru a putea veni într'ajutorul atelierelor de pe lângă
 școlile sărace invităm direcțiunile ca să înainteze Comitetului
 școlar județean cereri provăzute cu deverse în ordine de materi-
 alul trebuincios.

Revizor școlar, *Marlan Sasu*.

ȘTIRI.

* În urma numirii noului guvern de sub șefia Dlui General Ave-
 rescu a ajuns Ministru al Instruc-
 țiunii Dl. *P. P. Negulescu*, fost
 ministru al școlilor și în cel
 din urmă guvern Averescu.

* Ca prefect al județului nostru
 a fost numit Dl *Aurel Stoica*
 inginer în Alba Iulia. Domnia
 Sa și-a luat postul în primire în
 ziua de 6 l. c.

* Domnul Dr. C. Velican, fostul
 prefect al județului nostru, înainte
 de a se depărta ne-a autorizat
 ca pe aceasta cale să exprimăm
 în numele dănsului cele mai cal-
 de mulțumiri tuturor. mem-
 brilor corpului didactic și al
 comitetelor școlare, cari i-au dat
 concursul binevoitor la opera
 mare de organizare și consoli-
 dare a învățământului primar din
 județ în cei din urmă patru ani.

* Cu privire la prelungirea
 permiselor de circulație pe c. f. r.

direcțiune generală revenind
 asupra ultimei dispozițiuni, adu-
 ce la cunoștință că toate carne-
 tele de identitate ale funcționa-
 rilor și pensionarilor publici, ale
 membrilor lor de familie soție și
 copii minori, carnetele I. O. V.
 precum și toate carnetele de
 identitate cu reducere, permisele
 de circulație liberă, anuale și
 temporale, permisele libere ale
 familiilor și toate legitimațiile
 libere de călătorie cari au expi-
 rat la 31 Decembrie 1925, și
 prelungite până la 31 Martie 1926.
**RĂMÂN VALABILE PÂNĂ LA
 NOUI DISPOZIȚIUNI**, fără nici
 o viză.

* Dșoara *Elvira Popa*, învăță-
 toare suplinitoare la școala pri-
 mară de stat din comuna Gău-
 reni s'a logodit cu dl *Iuliu Kará-*
csanyi, picher la C. F. R.

* Corpul didactic dela școala
 primară de stat din Uioara a
 aranjat în seara zilei de 5 l. c.
 o producțiune școlară — teatrală
 — corală.